

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

11-12

2023

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti

08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:
Sharipov Qo'ng'irotboy Avezimbetovich

Elektron nashr. 1302 sahifa, 5-dekabr, 2023-yil.

Bosh muharrir o'rinbosari:
Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:
Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Rae Kvon Chung, Janubiy Korea, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Toshkulov Abduqodir Hamidovich, i.f.d., prof., TDU rektori
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari
Sharipov Qo'ng'irotboy Avazimbetovich, t.f.d., prof., TDIU rektori
Oblamuradov Narzulla Naimovich, i.f.n., dotsent
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i
Eshov Mansur Po'latovich, i.f.d., prof., TDIU Akademik faoliyat bo'yicha prorektori
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMB birinchi prorektori
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor
Yuldashev Maqsud Abdullayevich, p.f.d., prof., TDIU Moliya-iqtisod ishlari bo'yicha prorektori
Karimov Norboy G'aniyevich, i.f.d., prof., TDIU huzuridagi PKQTMO tarmoq markazi direktori
Hakimov Nazar Hakimovich, f.f.d. TDIU professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, f.f.d., TDIU professori
Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori
Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori
Musyeva Shoira Azimovna SamDu IS instituti professori
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., Toshkent Arxitektura-qurilish universiteti katta o'qituvchisi
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisod fanlari nomzodi, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi
Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti
Nomozova Qumri isoyevna GF universiteti dotsenti
Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), dotsent
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Ekspertlar kengashi:

Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti
Imomqulov To'liq Burxonovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

MUNDARIJA

Взаимодействие реального и финансового сектора экономики в современных условиях.....	12
Шарипов Конгратбай Авезимбетович, Зайнутдинова Умида Джалаловна	
Развитие исламских банковских продуктов в коммерческих банках.....	19
Иноятова Камола Фуркатовна	
Kreditlashda risklarni boshqarish usullaridan foydalanish.....	23
Abdullayeva Sharbat, Abdullayeva Nozima	
Korxonalarning tashqi iqtisodiy faoliyatdagi raqobatdoshligini ta'minlashda marketingdan foydalanish.....	29
Axmedov Ikrom Akramovich	
Hududlarda "yashil" iqtisodiyotni rivojlantirishning zamonaviy tahlili	36
Butaboyev Maxamadjon, Gaibnazarova Zumrat Talatovna	
Yashil iqtisodiyotga o'tishda xorijiy davlatlar tajribasi va uni O'zbekistonda qo'llash imkoniyatlari	41
Yavmutov Dilshod Shoyimardonkulovich	
Zamonaviy ekoshaharlar barpo etish va uni tatbiq etish zaruriyati.....	47
Zikrullayev Valixon G'aybullayevich	
Indian Festivals and Nature Conservation: Connecting People for Sustainability	52
Nigora Saidmuradova Aslamovna, Anil Kumar	
Financing clean energy projects in different ways.....	59
Botirov Azamat Axmedovich, Fayziyev Samandar Sobri ogli	
Теоретические основы развития социальной инфраструктуры.....	67
Алимова Муниса Юльчиевна	
O'zbekistonda tadbirkorlik subyektlarining raqamli marketingdan foydalanish holati va rivojlanish tendensiyalari.....	71
Sobirjonov Sanjar Sobirjonovich	
Aholiga bank xizmatlarini ko'rsatish tizimini takomillashtirish	81
Uskanov Eldor	
Investitsiya loyihalarini islom moliya instrumentlari orqali moliyalashtirish yo'llari	86
Haydarov O'ral Axmadovich	
"Yashil" iqtisodiyotga o'tishda esg omillar asosida investitsiya kiritishning o'rni va ahamiyati	93
Nosirov Egamqul Ismailovich	
"Enesses" MChJ da marketing muhitini tahlil qilish va takomillashtirish.....	100
Musyeva Shoirazimovna	
Использование информационных и коммуникационных технологий в совместных образовательных программах: проблемы и решения.....	107
Ташева Севара Равшановна	
Iqtisodiy globallashtirishning nazariy asoslari.....	111
Abduraxmonov Farhod Abdufarmonovich	
Sanoat korxonalari samaradorligini oshirishning nazariy-amaliy asoslari.....	117
Xursandov Komiljon Maxmatkulovich	
Fiskal siyosat va soliq to'lovchilar faoliyatini tartibga solishning nazariy masalalari	122
Isroilov Bohodir Ibragimovich, To'rayev Alijon Akmal o'g'li	
Bank daromadlarini oshirishda masofaviy bank xizmatlarini tutgan o'rni.....	128
Xudoyorov O. O.	
Elektron savdo korxonalarida buxgalteriya hisobini tashkil etish	132
Po'latov Xudoyberdi O'ktamovich	
Ekonometrik modelashtirish asosida mavsumiylikning turistik mahsulotlar ishlab chiqarishga ta'sirini kamaytirish usullari.....	135
Xamzayeva Dildura Samarovna	
Yuridik shaxslar soliq yukining shakllanish omillari va uni optimallashtirish muammolari	141
Abduturopov Jasurbek Nozimjonovich	
Tadbirkorlik risklari tavsifi va tasniflashning nazariy masalalari	148
Bektemirov Abdumalikovich	
Urban farming.....	151
Ahmedova Ziyodahon Saydulloxon qizi, Askarov Hasanboy Holdorovich	
A Foreign Experience of Forming Small Business and Private Entrepreneurship Infrastructures (An Example of Usa).....	153
Kosimov Sardor Dilmurodovich, Akbarov Abdulkhamid Akmal ugli	

Principal Protected Notes on the credit rating of National Bank of Uzbekistan	159
Abdugʻaniyev Abdulaziz Alisher oʻgʻli	
Features and Challenges of Digital Transformations in the Service Sector	164
Kurbanova Maftuna Lazizovna	
Kichik biznes va tadbirkorlikning rivojlanishiga taʼsir etuvchi omillar.....	170
Kurbonov Jasurbek Pozilovich	
Jamoat transport tizimini raqamli texnologiyalarni joriy etish va ulardan foydalanishning dolzarbligi.....	173
Kushakova Maʼmura Narimanovna	
Transport xizmatlari bozorida marketing faoliyatini mexanizmlarini rivojlanishining asosiy tamoyillari	176
Nosirov Javlonbek Jamoliddin oʻgʻli, Raxmatov Ziyodullo Nosirovich	
Financing clean energy projects in different ways	179
Botirov Azamat Axmedovich, Fayziyev Samandar Sobri ogli	
Oʻzbekistonning mehnat migratsiyasidagi hamkorligi haqida baʼzi mulohazalar (Qozogʻiston va Rossiya misolida)	187
Azamatova Gulmira Bayirbekovna	
Assessment of management effectiveness in ensuring economic and financial stability	191
Akramova Aziza Abduvohidovna	
Международное сотрудничество Республики Узбекистан в сфере образования	196
Жамалова Гулнора Гуломовна, Айматова Фарида Хуразовна	
Oʻzbekistoning ekologik muammolariNI bartaraf etish va yashil iqtisodiyotga oʻtish yoʻnalishlari.....	202
Aliyev Azim Tolip oʻgʻli	
Экономическая безопасность и факторы влияющие на неё.....	205
Абдишукуров Шерзод Шавкат угли	
Qashqadaryo viloyatida tabiiy resurslardan foydalanish istiqbollari	211
Xoʻjanova Gulshoda Otamurodovna	
Raqamli marketing strategiyalarining raqamli iqtisodiyotda isteʼmolchilar xulq-atvoriga taʼsirini tahlil qilish.....	214
Raxmatova Sitara Shuxratjon qizi	
Oʻzbekiston Respublikasi tijorat banklarida masofaviy bank xizmatlarini takomillashtirish.....	221
Xudayberganova Zarofat Zaxidovna	
Oʻzbekistonda kichik va oʻrta biznesni rivojlantirishda ichki va tashqi muhit.....	227
Saypullayev Ilhomjon Abduraxmonovich	
Buxgalteriya axborotining sifat tavsiflari	233
Raxmatova Shaxnoza Shukurovna	
Роль и значение логистики в развитии коммерческой деятельности торговых предприятий	240
Маматкулова Шоира Джалоловна	
Uzum yetishtirishning tashkiliy-huquqiy munosabatlari va sohani rivojlantirish imkoniyatlari.....	245
Boltayev N. N.	
Tashqi savdo jarayonlarini tashkil qilishning nazariy uslubiy asoslari.....	249
Qurbonov A. U.	
Korxonalarda pul mablagʻlari auditini takomillashtirish yoʻllari.....	254
Karamatova Noiba Xusniddinovna	
Kichik biznes subyektlarining raqobatbardoshligini oʻziga xos xususiyatlari.....	259
Axmedov Oybek Turgunpulatovich	
Агротуризм как источник дополнительного дохода для фермеров в самаркандской области.....	263
Анваров Нодир Аллаёрович, Назарова Раъно Рустамовна	
Tijorat banklari faoliyatida islomiy bank xizmatlarini rivojlantirish istiqbollari	272
Absamatov Askar Ergashovich	
Kichik biznes subyektlari faoliyatida mikromoliyaviy xizmatlar koʻrsatishning zamonaviy holati.....	277
Yusupov Abbosxon Aliyevich	
The Experience of The Japanese State in Increasing Investment Activity in Uzbekistan	285
Satoshi Sugahara, Ochilov Bobur	
Paxta-toʻqimachilik klasterlarida sotish baholarining tahlili.....	292
Nazarova Maryam Sharipovna, Kazakova Zulayxo Saloxiddinovna	
Tadbirkorlik subyektlari eksportida raqamli platformalardan foydalanish strategiyalari.....	297
Mamasoatov Dilshod Ravshanovich	
Tijorat banklarida xalqaro iqtisodiy sanksiyalar va eksportga taqiqlar bilan bogʻliq risklarni baholash va kamaytirish matritsasining metodologiyasi	304
Keldiyorov Shohruh Ilyos oʻgʻli	

Sotish jarayonlari hisobini buxgalteriya hisobining xalqaro standartlari asosida takomillashtirish.....	308
Eshmuradov Ulugʻbek Tashmuratovich	
Tijorat banklari faoliyatida transformatsiyalanish jarayonlarining asosiy yoʻnalishlari.....	313
Bekmurodov Abbos Amiriddinovich	
Agroklastarlarda moliyaviy natijalar hisobini xalqaro standartlar asosida takomillashtirish masalalari.....	318
Alikulov Abdimoʻmin Ismatovich, Toshpulatov Jalil Baxodirovich	
Tijorat banklarida investitsiya siyosatini amalga oshirishning muhim jihatlari.....	324
Abiyev Davron Ilxomovich	
Проблемы и решения при оптимизации финансового моделирования деятельности предприятия	331
Юлдошева Гулноза Абдинабиевна	
Hududiy iqtisodiy xavfsizlik va uning asosiy xususiyatlari.....	336
Raximov E. N.	
Boshqarish sifatining iqtisodiy mohiyati va uni rivojlantirish masalalari	343
Shoyev Davronbek Axmadjonovich, Ahmadjonova Gulsanam	
Важность данных о движении затрат для повышения эффективности управления предприятием.....	346
Расулова Ш. X.	
Korxonalar daromadlariga taʼsir qiluvchi risklarning tahlili	351
Saʼdullayev Oybek Turdiali oʻgʻli	
Xalqaro standartlar asosida daromadlar hisobini tashkil etish.....	364
Abdusaidov Sanjar Jaloliddin oʻgʻli	
Выработка страховой системы защиты владельцев депозита.....	368
Узакова Камола Бехзодовна	
Обзор законодательных и регуляторных положений по введению и регулированию Исламской банковской деятельности в юрисдикции Республики Казахстан	372
Ёркулов Умиджон	
Перспективы развития производства и экспорта плодоовощной продукции в Узбекистане	378
Узганбаева Дилноза Тохтасиновна	
Перспективы развития государственного управления высшим образованием в условиях функционирования рынка	382
Умаров Диёр Равшанович	
Oʻzbekiston moliya tizimida mahalliy moliyaning oʻziga xos xususiyatlari	388
Turopova Nigora Xolmurod qizi	
Qishloq joylarda xizmat koʻrsatish sohasi orqali aholini ish bilan bandligini taʼminlash istiqbollari.....	393
Taylakova Dilafroʻz Baymamatovna	
Увеличение привлекательности инвестиций в туристической отрасли через стратегическое финансирование	399
Хусниддинов Нуриддин	
Agrobiznesni innovatsion rivojlantirish loyihalarini moliyalashtirishning metodologik asoslari.....	402
Toʻychiyev Abduraxmon Gʻofurovich	
Virtual bank – kelib chiqishi va moliyaviy xizmatlar kelajagi.....	406
Nabiyeva Feruza Odilovna	
Проблемы и перспективы развития депозитных операций коммерческих банков Республики Узбекистан	411
Холмирзаев Эльбек Бахтиерович	
Smart-shartnomalar – raqamli marketingning zamonaviy texnologiyalaridan biri sifatida	415
Yahyojonov N. B.	
Banklarda depozit operatsiyalarini hisobini yuritish tartibi.....	420
Mirzayeva Xilola Jaloliddin qizi	
Kichik biznes korxonalariga xorijiy investitsiyalarni jalb qilishning iqtisodiy samaradorligi	424
Mamanazarova N. J., Jamilova N. X.	
Проблемы привлечения финансирования за счет корпоративных облигаций	429
Рахмедова Мадинахон Нусрат кизи	
Формирование финансовой стратегии местных бюджетов	433
Примова Н. И.	
Xizmat koʻrsatish korxonalarini soliqqa tortishning dolzarb muammolari va ularning yechimlari	440
Pardayev Jamshid Muzaffarovich	
Oʻzbekistonda hududlar kesimida raqamli iqtisodiyotning rivojlanish holati.....	445
Uralov Baxtiyor Maxmudovich, Ishturdiyev Hasan Abdigapparovich	
Experience of Islamic financial organizations in CIS countries and opportunities to use it effectively in Uzbekistan	450
Sattarova Dilfuza Dilshodbekovna	

Qashqadaryo viloyati hududlarining vertikal o'sish holati va xususiyatlari	456
Erkayeva Gulbaxor Panjiyevna, Raximova Madina Shuxrat qizi	
Innovatsion o'sishga inson kapitali ta'sirining zamonaviy yondashuvlari.....	462
Ostanov Egamberdi, Ostanova Mashxura Egamberdiyevna	
Kapital bozorida institutsional investorlar sifatida sug'urta kompaniyalari ishtiroki	466
Omonov Sardor O'lmasovich	
Tadbirkorlik subyektlarining raqamli transformatsiyasining asosiy va muhim jihatlari.....	472
Nutfulloyev Tolib G'olib o'g'li	
Korxonalarda korporativ madaniyatni rivojlantirish asoslari.....	478
Sadikova Muslima Alisher qizi	
Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari (MHXS)ga muvofiq moliyaviy hisobotlarni tuzish usullari.....	483
Sabirova Zaynab Qadambayevna	
Фондовые рынки и финансовая грамотность: путь к финансовому осознанию	488
Режаббаев Сарвар Умархонович	
Turistik korxonalarda yashil innovatsion mahsulotlar orqali samaradorlikni oshirish.....	491
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna	
Milliy kapital bozorida korporativ qimmatli qog'ozlar amaliyoti tahlili.....	497
Otaxonova Shohyora	
Aholining turmush farovonligini yashlashning ijtimoiy-iqtisodiy masalalari	502
Qobilova Shaxnoza	
Surxondaryo viloyatida sug'oriladigan yerlardan foydalanish holatining statistik tahlili	505
Sharifi Abdul Fatah	
Economic and Social Significance of Personnel Management in Manufacturing Enterprises: A Dual Dimension Analysis.....	512
Sarimsakov Baxtiyor Rahmonjanovich	
Samarqand viloyatida iste'mol tovarlar bozorining rivojlantirish istiqbollari	518
Usmanov Zayniddin Berdirasulovich	
Qurilish tashkilotlarida xodimlarning innovatsion faolligini oshirish yo'llari	523
Usmanov Ixom Achilovich	
Investitsiya jozibadorligini baholashning o'ziga xos jihatlari va metodlari.....	527
Uroqboyeva Farzuna Axmadjonovna	
Mamlakatning iqtisodiy rivojlanishida sanoat 4.0 ning roli: tahlil va natijalar	532
Xujaxonova Sitara Baxtiyor qizi	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida qishloq joylarda davlat xususiy sherikchilik asosida raqamli xizmatlarni takomillashtirish.....	537
Xalimov Shaxboz Xalimovich	
Kichik firmalar raqobatbardoshligini oshirishning mintaqaviy muammolari (Xorazm viloyati misolida)	542
Vaisov Dilshod Ibodullayevich	
"Sam Antep Gilam" mchjda marketingni boshqarishni takomillashtirish yo'llari	549
Usmonova D. I.	
O'zbekistonda energetika korxonalari faoliyatida korporativ boshqaruvining baholash usullarini tahlili.....	555
Abduraxmonova Zarina Muysinjonovna	
Factors for the Development of The Industrial Sector of the Economy	559
Zakhidov Nodir Umidjanovich	
Mintaqa tumanlararo xo'jalik yurituvchi subyektlar qo'shma biznesini konvergent modeli	563
Yusupov Fayzulla Yakubovich	
Aholini biznesga jalb qilishda tijorat banklarining roli.....	567
Yaxshimuratova Xasiyat Xudaybergenovna	
Mahalliy gastronomik turizmni rivojlantirishda nazariy asoslar.....	571
Sultonov B. A.	
Organizational Factors Influencing Leadership Styles and Procurement Outcomes	575
Saidakhmedov Islomjon Uligbekovich	
Проблемы привлечения иностранных инвестиций в инновационном развитии экономики Узбекистана.....	580
Хамракулова О. Д., Халмурзаев М., Аликулов С. А.	
Тенденции развития жилищного строительства.....	585
Алиева Зилола Маматвалиевна	
Учет и анализ производственных затрат на предприятиях	589
Аделя Азаматовна Нематова, Ибрагимов Мансур Мардонович	

Meva-sabzavotchilik klasterlarini rivojlantirishda xorij tajribasi.....	592
Botirov Erkinjon Xayitovich	
Zamonaviy xizmat ko'rsatish bozori: xalqaro tendensiyalar va uy-joy fondi muammolari sarhisobi.....	598
Sanakulova Barnogul Rizakulovna, Berdiyeva Dilfuza Axatovna	
Роль рынка капитала в обеспечении макроэкономической стабильности Республики Узбекистан	605
Дадаханова Саида Махаммаджон кизи	
Iqtisodiyotning xususiy sektorida inson resurslarilarni moddiy rag'batlantirishni takomillashtirishda xorij tajribasi.....	608
Baxtiyorova Umida Ulug'bek qizi	
Korxonalarning investitsiya faolligini ta'minlashda soliqlarning rag'batlantiruvchi rolini oshirish xususiyatlari.....	613
Ilyasova Barno Axmadovna	
Dunyo davlatlari iqtisodiyotini rivojlantirishda investitsiyalarni jalb qilish tendensiyalari.....	618
Imomaliyeva Mohizoda, Raxmatullayev Lazizbek Nematullo o'g'li	
Особенности применения теории игр в задачах организационно-экономического механизма тепличного хозяйства	623
Дурманов Акмал Шаймарданович	
Sanoat korxonalarida iqtisodiy resurslar mohiyatini tavsiflovchi tushunchalar	628
Doniyorova Shaxnoza Doniyorovna	
Mikromoliyalash tashkilotlari faoliyatining operatsiyalar tahlili.....	633
Kamalov Shuxrat Kamalovich	
Temiryo'l transporti sanoat kompleksi korxonalarida ijtimoiy va mehnat munosabatlarini takomillashtirishning nazariy va uslubiy asoslari.....	637
Kadirova Sharofat Amonovna	
Qishloq xo'jalik korxonalarida xarajatlar hisobi va mahsulot tannarxini takomillashtirish masalalari	645
Yuldashev Sherali Xayitovich, Ishturdiyev Hasan Abdigapparovich	
Анализ экологических факторов и их влияние на финансовую безопасность страны.....	650
Ёдгоров Сардорбек Самадович	
Superior directions, modern trends and prospects for the development of the financial market.....	655
Narziyeva Guzal Baxtiyorovna, Raximova Umida Rabbimovna	
Kichik biznesning eksport salohiyatini oshirishda jahon tajribasi	659
Kambarova Sh. M.	
Theory and practice of evaluation of capital assets in Uzbekistan.....	665
Usmonov Bunyod	
Xizmat ko'rsatish sohasini asosiy tarmoqlariga yo'naltirilgan global investitsiyalar holati va prognozini tahlili	668
Muxammadiyev Kamoliddin G'ulomiddinovich	
Методологические основы банковского кредитования и классификация факторов, влияющих на особенности получения кредитов	672
Каримова Азиза Махмадризовна	
Sanoat salohiyati va omillar unumdorligini iqtisodiy-statistik baholash usullari.....	676
Kasimov Azamat Abdulkarimovich	
Цифровизация банков: риски и стратегии управления финансовыми активами в цифровой эпохе.....	682
Кодиров Бобур	
Davlat-xususiy sherikligi asosida iqtisodiyot tarmoqlarining investitsion salohiyatini oshirishning o'rta muddatga mo'ljallangan istibollari (O'zbekiston temiryo'llari AJ misolida)	689
Qodirov Jasurbek Sharofitdinovich	
Banklarda mummoli kreditlar bilan ishlash: samarali strategiya va yondashuvlar	696
Mirsaliyev Erkin Ergashevich	
Agrosanoat ishlab chiqarishining raqobatbardoshligini oshirish va uning innovatsion rivojlanish bilan o'zaro bog'liqligi	700
Dusmatov Begmuhammad Olimjonovich, Muxtorova Oydin Sayfiddin qizi	
Hududlar iqtisodiyotini oshirishda investitsiyalarning roli	707
Akishova Shaxnoza Davlet qizi	
Xizmat ko'rsatuvchi korxonalarning iqtisodiy salohiyatini shakllantirish mexanizmlari	712
Erdonov Muhammadamin Erdon o'gli, Ibragimov Shoxrux Baxtiyorovich, Ataqulov Jahongir Valijon ug'li	
Sug'urtada andarrayting xizmatini (ARDL) modeli tahlili asosida takomillashtirish	717
Mirzoyev Sayfullo Fayzulloyevich	
Роли банков в повышении привлекательности инвестиционной среды в Узбекистане.....	727
Насиров Дилшод Фарходович	

Пути улучшения инвестиционного климата в Республике Узбекистан	731
Нозимов Элдор Анварович, Санатиллоев Ферузшоҳ Бахтиёр угли	
Iqtisodiyot, atrof-muhit, jamiyat va madaniyat o'rtasidagi muvozanatga – obodonlashtirish xizmatlarining ta'siri.....	737
Norkulova Dilfuza Zoxidovna, Xayitov Jamshid Xolvoyevich	
Повышение эффективности депозитной политики в коммерческих банках.....	741
Нуриллаев Раҳмат Ярашевич, Нуриллаев Шердил Жамолиддин угли	
Xo'jalik yurituvchi subyektlarda tovar-moddiy zaxiralar manbalari va ularni shakllantirish amaliyoti	747
Nurmanov Ulugbek Anorbayevich	
Yer rentasi mulkchilik munosabatlari rivojlanishning zaruriy sharti sifatida.....	752
Abdunazarov O.	
Формирование и развитие цифровой экономики (на примере российской федерации и Республики Узбекистан)	756
Ким П. В.	
Tijorat banklari korporativ boshqaruvida bank xizmatlari samaradorligini	760
Kudratov Sunnatulla Ropijanovich	
Tijorat banklari depozit siyosatining banklar resurs salohiyatini oshirishdagi roli	764
Jo'rayev Isroil Ibrohimovich	
Ways of Development of Electronic Commerce in Uzbekistan	770
Javlijev Nuriddin Bektemir o'g'li	
Hydro Energy as the Important Factor of the "Green Economy"	775
Isroilov Xusanboy Ibrohimjon o'g'li	
Navoiy viloyatida turizmni rivojlantirish	781
Isomiddinov Sherzod Sirojiddin o'g'li, Azamatova Nozima Jaxongirovna	
Mehnat resurslaridan foydalanish samaradorligi (Qoraqalpog'iston Respublikasi misolida).....	784
Halimova Dilora Olimboyevna	
Davlat qimmatli qog'ozlari bo'yicha daromadlilik egri chizig'ini aniqlashning fiskal va monetar siyosatni muvofiqlashtirishdagi ahamiyati	787
Hakimov Hakimjon	
Intellectual mulkni boshqarish jarayonlari o'rganishning nazariy muammolari.....	793
Tirkashyev Farhod Mahmudovich	
Sug'urta kompaniyalari va tijorat banklari integratsiyalashuv jarayonini zarurligi va ahamiyati.....	796
Xudoyberdiyeva Sadoqat Abdumannonova	
Роль Среднеазиатских коллекций в развитии музеев России	801
Абдуллаева Нигора Санжаровна	
Hududlarda inklyuziv turizmni rivojlanish muammolari va istiqbollari.....	804
Qo'ziboyev Boxodir Azzamboy o'g'li, Ibragimov Behruz Ravshan o'g'li	
Oliy ta'lim tizimida talabalar bilimni yuksaltirish jarayoni: muammolar va yechimlar	808
Hakimov Nazar Hakimovich, Vaxobova Marg'uba Abduxamidovna	
Yashil iqtisodiyot: mazmun mohiyati, nazariya va amaliyot	812
Yuldashev Mutallib Ibroximovich	
Samarqand viloyatida iste'mol tovarlar bozori tahlili	819
Xudaynazarova Dilnoza Gafurovna	
"HAVAS COMFORT MEDEL" MChJda marketing xizmatini tashkillashtirish va uning samaradorligini oshirish yo'llari	823
Musyeva Shoirazimovna	
Tadbirkorlik subyektlari faoliyatini soliqlar vositasida rag'batlantirishning klassik nazariyalaridan foydalanish imkoniyatlari.....	831
To'xsanov Qudratillo Nozimovich	
Yoshlarning ish bilan bandligini ta'minlashning asosiy yo'nalishlari.....	837
Mamaraximov Bekzod Erkinovich	
Chakana bank xizmatlarini rivojlantirish hududlar barqaror rivojlanishining omili sifatida	841
Niyozov Zuxur Davronovich	
Raqamli texnologiyalar asosida oziq-ovqat ta'minoti zanjirini rivojlantirish omillari	845
Yusupov Muxiddin Soatovich	
O'zbekistonda korporativ kreditlash amaliyotini rivojlantirish orqali investitsiya jalb qilish imkoniyatlari.....	855
Asatullayev Alisher	
Davlat budjeti jarayonini takomillashtirish masalalari	860
Ataxanov Bekpo'lat Abdullayevich	
Особенности применения теории игр в задачах организационно-экономического механизма тепличного хозяйства	866
Дурманов Акмал Шаймарданович	

Yuridik shaxslar mol-mulkini soliqqa tortishni rivojlantirish yo'llari	872
Gadayev Jaxongir Muhammadi o'g'li	
Some Principle Issues in the Effective use of Budget Funds in Universities	876
Khairiddinov Sh. B.	
Directions of Using Negotiations in Keeping Peace and Ensuring Stability in Society	879
Kholdarova Fariza Tukhtabaevna	
Elektrotexnika sanoati korxonalarida qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan samarali foydalanish.....	883
Mamayusupova Mashxura Sodiqovna	
Elektron tijoratning zamonaviy iqtisodiyotga ta'sirini o'rganish va uni rivojlantirishning asosiy yo'nalishlarini aniqlash	887
Maxmudov Lazizbek Ubaydullo o'g'li	
Foreign Direct Investment and Electricity Consumption During Uzbekistan's Green Transition	896
Nurbek Khalimjonov	
Davlat-xususiy sheriklik loyihalarini qarz kapitali orqali moliyalashtirishni takomillashtirish	902
Obломуродов Нарзулло Наймович, Шавкатов Наврузбек Шавкатович	
Mol-mulk solig'ining soliqqa tortish tartibini takomillashtirish	910
Poyonov Bobur Bekmurod o'g'li	
Konfutsiychilik axloqiy negizlarida olamiy tartibot.....	916
Ruzmatova Gulnoz Miraxrarovna	
"Yashil iqtisodiyot"ni joriy etish istiqbollari	923
Saloxov Sirojiddin Sadriddin o'g'li	
Investitsiyaning iqtisodiy mohiyati va O'zbekiston iqtisodiyotida tutgan o'rni.....	928
Samijonov Musobek G'ayratjon o'g'li	
O'zbekiston qishloq hududlarida maishiy xizmat ko'rsatish sohasini rivojlantirish.....	933
Sharifov Shuhrat Saidahmadovich	
Exploring Big Data Applications for Knowledge Management in Higher Education Administration.....	936
Shakhzod Saydullaev	
O'zbekiston sug'urta bozorida qayta sug'urta faoliyatini rivojlantirish istiqbollari.....	944
Sharobiddinov Akramjon Goyibbayevich	
Ekologik turizmning turlari va uni tashkil etishda tabiiy resurslarning ahamiyati.....	950
Soatov Yusuf Xo'jayor o'g'li	
Mamlakatga xorijiy investitsiyalarni jalb etishda investitsion jozibadorlikni oshirish istiqbollari	954
To'laganova Ruhshona Farrux qizi	
Raqamli iqtisodiyotga o'tish sharoitida maktabgacha ta'lim xizmatlarini holati	959
Umurzakova Dilnoza Egamberdiyevna	
Issues of Improving Production Cooperation in the Industry Network of Our Country	964
Xomidov Mirodiljon Xasanboy o'g'li	
Foydaning soliq obyektiga sifatida shakllantirish zaruriyati.....	971
Yo'ldasheva Mohiraxon Ochestva	
O'zbekistonda energetika korxonalari faoliyatida korporativ boshqaruvining baholash usullarini tahlili.....	975
Abduraxmonova Zarina Muysinjonovna	
Soliq organlari va soliq to'lovchilar o'rtasidagi munosabatlarning yangi tizimi sharoitida soliq nazorati.....	980
Abdusherozov Abdullo Baxtiyorovich	
"Ijtimoiy himoya yagona reyestri" axborot tizimining aholini ijtimoiy himoya qilishdagi o'rni.....	984
Aliyev Ma'ruf Komiljon o'g'li	
O'zbekistonda sug'urta kompaniyalarining moliyaviy barqarorligini ta'minlash yo'nalishlari.....	991
Baxriyev Dilshod Rizvonkulovich	
Анализ влияния цифровой экономики на эффективность налоговых органов	996
Бобомуротова Манзура Панжи кизи	
Tadbirkorlik muhitini yaxshilash orqali kambag'allikni qisqartirish va aholi daromadlarini oshirishning iqtisodiy-ijtimoiy ahamiyati.....	1000
Irmatova Lola	
Korxonalarda pul mablag'lari auditini takomillashtirish yo'llari.....	1005
Karamatova Noiba Xusniddinovna	
Hududlarda inklyuziv turizmni rivojlanish muammolari va istiqbollari.....	1010
Qo'ziboyev Boxodir Azzamboy o'g'li, Ibragimov Behruz Ravshan o'g'li	
Yashil iqtisodiyotga o'tish ekologik barqarorlikning muhim omilidir	1014
Yuldashev Farhodbek Abdumutalibovich	
Strategik boshqaruv hisobini tashkil etish asoslari va tamoyillarini takomillashtirish.....	1017
Pardayeva Shahnoza Abidinabiyevna	
Факторы развития культурного туризма в Узбекистане	1022
Пулатова Сурайё Юлдашевна	

Iqtisodiyotni raqamlashtirish sharoitida oilaviy korxonalarining xizmatlar ko'rsatish sohasidagi o'rni va funksiyalari.....	1026
Tog'ayeva Dilnoza Azamatovna	
Совершенствование методологии исследования демографических процессов.....	1031
Тула Нодирбек Баходир угли	
Инновационные технологии в сфере страхования.....	1037
Хайдарова Нигинахон Шухрат кизи	
Iqtisodiyotni innovatsion isloh qilish sharoitida yer hisobini yuritishning ahamiyati.....	1042
Hojiyev Qo'chqor Mamadiyorovich	
Qattiq maishiy chiqindilarni utilizatsiya qilish orqali qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan keng foydalanishni takomillashtirish.....	1047
Sherqulov Nodir Erkin o'g'li	
Мировой опыт использования денежных и натуральных трансфертов в социальном обеспечении.....	1052
Гулноза Тохировна Самиева	
Davlat xaridlarini amalga oshirish orqali raqobatni rivojlantirish yo'llari.....	1057
Majidov Nizomjon	
Raqamli iqtisodiyot davrida kontent marketingdan foydalanish va uning bosqichlari.....	1064
Tohirjonov Ahmadjon Tohirjon o'g'li, Ergashxodjayeva Shaxnoza Djasurovna	
Aksiyadorlik jamiyatlari kapitalini shakllantirish manbalari va usullarini takomillashtirish.....	1070
Norqulov Mirsaid Tulqin o'g'li	
Qishloq xo'jaligi sohasida investitsion jozibadorlikni oshirish zaruriyati.....	1075
Badalov Jamshid Jamolovich	
Foyda solig'i tushumi va uning O'zbekiston soliq-budjet tizimidagi ahamiyati.....	1080
Shirinov Sabir Erkinovich	
O'zbekistonda davlat korxonalari aksiyalarini moliya bozorlarida sotishni jadallashtirish yo'nalishlari.....	1084
Anvar Eshmatov	
Baliqchilik xo'jaliklarida xodimlar bilan hisob-kitoblar hisobining tashkiliy va uslubiy jihatlarini.....	1088
Ametova Nasiba Danilovna	
Tijorat banklari tomonidan eksportyor korxonalarining kreditlash amaliyotini takomillashtirish.....	1092
Bayjanova Gozzal Sarsengaliyevna	
Digital Transformation of Tax Systems.....	1096
Boburjon Turanboyev Qodirjon o'g'li, Musabekov Sherali Nazarali o'g'li	
Yangi O'zbekistonda xotin-qizlarning ijtimoiy-iqtisodiy faolligini oshirish yo'nalishlari.....	1101
Raxmonova Aziza Tolibovna	
Transitioning to a Green Economy and Implementing Sustainable Technological Changes in Uzbekistan.....	1106
Umarov Elshod G'ulom o'g'li	
Texnik yo'nalishdagi oliy ta'lim muassasalari daromadlari tarkibi va ularning o'ziga xos jihatlari.....	1112
Yuldashov Elmurod Abdujalil o'g'li	
Совершенствование системы профессионального управления жилищно-коммунальным хозяйством Узбекистана.....	1116
Икромовна Ханифа Одилловна	
Sanoat korxonalarini kreditlash amaliyotining zamonaviy holati.....	1121
Kamalova Jamila	
O'zbekistonda davlat ishtirokidagi korxonalarining huquqiy maqomi va ularni isloh qilishning istiqbollari.....	1125
Qahhorov Azizjon Ahror o'g'li	
Nodavlat notijorat tashkilotlari mablag'lari va ulardan foydalanish to'g'risidagi bajarilishlarga oid hisobotni tuzish va taqdim etish tartibi.....	1131
Ne'matov Oybek Ismatullayevich	
Предприятие автомобильной промышленности как объект реализации концепции устойчивого развития.....	1136
Туйчиев Комилжон Лазизович	
Tijorat banklari aktivlari diversifikatsiyasining nazariy ahamiyati.....	1143
O'ktamova Nozima Narzulla qizi	
Tijorat banklarida yangi masofaviy bank xizmat turlarini rivojlantirish.....	1146
Umarov Abdulquddus Abdilxatovich	
Некоторые вопросы эконометрической оценки CES – функций и их практическое применение в экономических задачах.....	1151
Шадиева Гулнора Мардиевна, Усманов Фарзод Шохрухович	
Использование искусственного интеллекта в спортивной индустрии.....	1158
Усманова Дилфузахон Иброхимовна	
The Role and Significance of Internal Audit as an Effective System of Internal Control in Business Entities.....	1163
Po'latov Sherzodbek Oybek o'g'li, Farmonov Ilhomjon Iqboljon o'g'li	

Qishloq xo'jaligini barqaror rivojlantirishda investitsiyalardan foydalanishni takomillashtirish (Andijon viloyati misolida)	1168
Xolmatov Sanjarbek Xojimatovich	
O'zbekiston temir yo'l transport tizimi rivojlanishining asosiy ko'rsatkichlari	1174
Qilichev Umid Ibadullayevich	
Hozirgi kunda O'zbekiston Respublikasi sharoitida raqamli banklar resurslarini oshirish choralari	1181
Xamraqulova Gulnozaxon Faxriddin qizi	
O'zbekiston Respublikasi tijorat banklari kredit foiz stavkasini muvofiqlashtirish masalalari	1185
Jumayev Muzaffar Mahmud o'g'li	
O'zbekistonda Islom banklari faoliyatini tashkil etishning ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyati	1191
Vasiyev Alisher Samiyevich, Sayfullayev Sirojiddin Soli o'g'li	
Islom iqtisodiyotining mohiyati	1197
Sayfullayev Sirojiddin Soli o'g'li	
Budjet mablag'larini taqsimlanishi va maqsadli sarflanishida inson kapitalidan foydalanish va jamoatchilik nazoratining samaradorligi	1201
G'ofurov Bekzod Fayzulla o'g'li	
Maxsus iqtisodiy zonalar investitsiya muhiti jozibadorligini oshirishda tarif va notarif mexanizmlaridan foydalanish imkoniyatlari	1207
Ja'sur Umirzoqov Artiqboy o'g'li	
Перспективное развитие промышленной кооперации между странами	1212
Назарова Раъно Рустамовна, Жартай Жанибек Маратулы	
Soliqlar yig'iluvchanligini oshirishga ta'sir etuvchi omillar	1218
Berdiyeva Uguloy Abduraxmanovna	
Ta'lim sifatini ta'minlash oliy ta'lim xizmatlari bozorini rivojlantirishning asosiy omili	1222
Nematov Inatillo Ubaydullayevich	
Aholiga ko'rsatiladigan bank xizmatlarini takomillashtirish	1228
Umurzakova Adiba Ochilovna	
Tijorat banklari resurslari shakllanishining manbalari va yo'llari	1232
Raxmanov Ilxom Xurramovich	
Факторы развития культурного туризма в Узбекистане	1238
Пулатова Сурайё Юлдашевна	
Пути эффективного использования внутренних инвестиций в национальной экономике	1242
Рафиева Зарина Хусановна	
Development of the Country's Economy Through the Development of the Stock Market in Developing Countries	1246
Akhmedov Doniyorbek	
O'zbekistonda raqamli iqtisodiyotini rivojlanishi va uning asosiy yo'nalishlari	1250
Azizova Manzura Ibragimovna	
The theoretical importance of product cost reduction in industrial production	1254
Dilfuza Baxramovna Safarova	
Fond bozorlarining tashkil etilishi va rivojlanish tendensiyalari	1261
Shamsiyev O'ktam Sayfitdinovich	
Mamlakatda davlat tibbiyot muassasalarining tutgan o'rni va ularni rivojlantirish yo'nalishlari	1266
Sultonova Mushtariy Abdulabbosovna	
Obligatsiyalar bozorida banklarning ishtiroki va ahamiyati	1272
Xushvaqov Islombek Muxammadi o'g'li	
Milliy iqtisodiyotimizda investitsiya portfelini shakllantirishning nazariy asoslari	1277
Ibragimov Gafurjan Axmetovich	
Kompaniyalarning tashqi savdo faoliyatini moliyalashtirishning nazariy asoslari va xorij tajribasi	1282
Ibragimov Mansur Axmedovich	
Mahalliy byudjetlar xarajatlari ijrosining samaradorligini oshirish masalalari (Jizzax viloyati misolida)	1286
Mamayusupov Omonulla Mamatqulovich	
Ключевые факторы успеха в мотивации и управлении проектными командами	1294
Мансурова Севара Мансуровна	
Mehmonxona biznesida CRM tizim xizmatlarini loyihalash	1297
Ishanxodjayeva Dilfuza Erkinovna	

TIJORAT BANKLARI DEPOZIT SIYOSATINING BANKLAR RESURS SALOHIYATINI OSHIRISHDAGI ROLI

Jo'rayev Isroil Ibrohimovich

Toshkent moliya instituti "Bank ishi" kafedrası dotsenti

Annotatsiya: Bugungi banklararo raqobat kurashi sharoitida tijorat banklarining depozit siyosati samaradorligini oshirish, uning bank resurs bazasini mustahkamlashdagi ahamiyatini yanada mustahkamlash har qanday tijorat bankining strategik maqsadlaridan biri hisoblanadi. Mazkur maqolada tijorat banklari depozit siyosatining shakllanishi, uning nazariy asoslari, banklarda resurslarni shakllantirishda depozit siyosatining o'ri kabi masalalar yoritilgan. Shuningdek, mamlakatimiz tijorat banklari resurs bazasi va unga xos bo'lgan tendensiyalar tahlil qilingan, tegishli xulosa va takliflar shakllantirilgan.

Kalit so'zlar: depozit siyosati, omonat, muddatli depozit, bank resurslari, depozit baza, bank aktivlari, bank foydasi, foiz stavka.

Abstract: One of the strategic goals of any commercial bank is to increase the effectiveness of the deposit policy of commercial banks in the conditions of today's interbank competition, and further strengthen its importance in strengthening the bank's resource base. This article describes issues such as the formation of the deposit policy of commercial banks, its theoretical foundations, the role of the deposit policy in the formation of resources in banks. In addition, the resource base of commercial banks of our country and its specific trends were analyzed, relevant conclusions and suggestions were formed.

Key words: deposit policy, deposit, term deposit, bank resources, deposit base, bank assets, bank profit, interest rate.

Аннотация: Одной из стратегических целей любого коммерческого банка является повышение эффективности депозитной политики коммерческих банков в условиях современной межбанковской конкуренции, дальнейшее усиление ее значения в укреплении ресурсной базы банка. В данной статье рассмотрены такие вопросы, как формирование депозитной политики коммерческих банков, ее теоретические основы, роль депозитной политики в формировании ресурсов банков. Кроме того, была проанализирована ресурсная база коммерческих банков нашей страны и ее специфические тенденции, сформированы соответствующие выводы и предложения.

Ключевые слова: депозитная политика, вклад, срочный депозит, ресурсы банка, депозитная база, активы банка, прибыль банка, процентная ставка.

KIRISH

Tijorat banklarining depozit siyosati ularning faoliyatida muhim o'rin tutadi. Banklar jismoniy shaxslar va xo'jalik yurituvchi subyektlaridan bo'sh pul mablag'larini depozitlarga jalb qiladi va bu mablag'larni kreditlash hamda boshqa moliyaviy xizmatlar ko'rsatish uchun yo'naltiradi. Depozitlar banklar uchun mijozlarni moliyalashtirishning asosiy manbayi bo'lib, ushbu mablag'lar mijozlarning shaxsiy ehtiyojlarini qondirish, o'z biznes faoliyatlarini rivojlantirish va samarali faoliyat yuritish imkonini beradi.

Tijorat banklari tomonidan mijozlarga o'z mablag'larini banklarga joylashtirishini qiziqtirish va rag'batlantirish uchun turli foiz stavkalari, muddatlar, minimal miqdorlar va boshqa shartlarni taklif qiladilar. Buning uchun ular marketing strategiyalarini ishlab chiqadilar, bozor tadqiqotlarini o'tkazadilar va potensial mijozlarning xatti-harakatlarini tahlil qilib boradilar.

Shuni ta'kidlash kerakki, depozit siyosati banklar uchun risklarni boshqarish bilan ham bog'liq faoliyat hisoblanadi. Banklar omonatlarni jalb qilish va mijozlar mablag'larining xavfsizligini ta'minlash o'rtasida muvozanatni saqlashlari kerak. Ular o'z depozit portfelining likvidligi, rentabelligi va barqarorligini doimiy kuza-tishlari va tahlil qilib borishlari lozim.

Banklar o'z mijozlari bilan munosabatlarda shaffoflik va ochiqlikni ta'minlashlari, o'z majburiyatlarini vaq-tida va to'liq bajarishlari, risk va daromadlarni adolatli taqsimlashlari kerak. Shuningdek, jamiyat manfaatlarini hisobga olgan holda omonatlarni barqaror va samarali investitsiya qilishni rag'batlantirishlari lozim bo'ladi.

O'zbekiston bank tizimida amalga oshirilayotgan islohotlarning muhim xususiyati milliy iqtisodiyotni rivojlantirish va tadbirkorlik faoliyatini qo'llab-quvvatlashga qaratilayotganligidadir. Tijorat banklari mamlakat hududidagi korxonalar va jismoniy shaxslarning ehtiyojlari hamda imkoniyatlariga moslashtirilgan turli xildagi depozit turlarini taklif qilmoqda.

O'zbekistonda tijorat banklari depozit siyosatining yana bir xususiyati, depozitlarning barqarorligi va xavfsizligiga yuqori darajada e'tibor qaratilishidir. Markaziy bank tijorat banklarining depozit operatsiyalarini amalga oshirishga nisbatan faoliyatini qat'iy nazorat qilib, ularning barqarorligi va likvidligini ta'minlash choralari ko'rib boradi. Banklar, shuningdek, omonatlarni himoyalash va ular bo'yicha foizlarni o'z vaqtida to'lanishi bo'yicha talablarga rioya qilishlari shartdir.

Bundan tashqari, milliy bank tizimining xususiyatlaridan kelib chiqib, tijorat banklarining depozit siyosati aholining moliyaviy savodxonligini oshirishga ham xizmat qilmoqda. So'nggi yillarda fuqarolarning o'z mablag'larini to'g'ri boshqarishlari va samarali taqsimlash bo'yicha qarorlar qabul qilishlari uchun iqtisodiyot, moliya va bank sohalarida axborotlar almashinuvchanligini ta'minlash va shaffofligini oshirish choralari ko'rilmogda.

O'zbekistonda tijorat banklarining depozit siyosati ham bank xizmatlarini raqamlashtirish bilan bog'liq jahon tendensiyalarini o'zida aks ettirmogda. Aksariyat banklar virtual va onlayn depozitlarni taklif qilmoqdalar, bu o'z navbatida tijorat banklari o'rtasida raqobat muhitini yanada yaxshilash bilan birga, mijozlar uchun qulay va daromadli depozit turlarini oshishiga zamin yaratmoqda.

Umuman olganda, tijorat banklarining depozit siyosati ularning faoliyatida muhim o'rin tutadi. Samarali depozit siyosti tijorat banklarini uzoq muddatli va barqaror resurslar bilan ta'minlash imkonini beradi, shuningdek, iqtisodiy taraqqiyot va jamiyat farovonligini oshirishga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLARNING TAHLILI

Tijorat banklarining mijozlardan (jismoniy va yuridik shaxslardan) depozit (omonat)larni jalb qilishi uning asosiy faoliyatidan biridir. Ushbu faoliyatning muvaffaqiyati nafaqat bankning resurslarni moliyaviy xavfsizligini ta'minlashda, balki uning bank tizimidagi mavqeyini mijozlar, tizimning boshqa ishtirokchilari va nazorat qiluvchi organlar tomonidan e'tirof etilishi va ishonch darajasida ham namoyon bo'ladi.

"Tijorat bankining depozit siyosati" tushunchasining mohiyatini yanada oydinlashtirish uchun iqtisodiy adabiyotlarning turli manbalarini tahlil qilish zarur.

N. V. Alenteva, R. V. Nazarovlarning fikriga ko'ra, "Har qanday bank o'zining resurs bazasini mustahkamlash va kengaytirish uchun zarur bo'lgan diversifikatsiya darajasini, aktivlarni muddatlari va foiz stavkalari bo'yicha muvozanatini ta'minlashi uchun oqilona depozit siyosatini ishlab chiqishi zarurdir" [1].

G. G. Korobova "Depozit siyosati – tijorat bankining bank resurslarini shakllantirish, ularni rejalashtirish va tartibga solishda bank faoliyati shakllari, maqsadlari, mazmunini aniqlashga qaratilgan faoliyati majmuyi" [2].

M. R. Kadjayeva "Depozit siyosati – yuridik va jismoniy shaxslarning banklar tomonidan omonat shaklidagi mablag'larini keyinchalik o'zaro manfaatli foydalanish maqsadida jalb etishga qaratilgan chora-tadbirlar majmuyi" [3].

O. I. Lavrushin "Depozit siyosati – omonatchilarning mablag'larini jalb qilish va jalb qilish jarayonini samarali boshqarishga qaratilgan bank siyosatining bir turi" [4].

G. N. Beloglazova, L. P. Kroliveskaya "Depozit siyosati tijorat banklarida korxonalar, tashkilotlar va aholining vaqtincha bo'sh pul mablag'larini depozitlardagi bank hisobvaraqlariga jalb qilish jarayonini tartibga soluvchi asosiy hujjatdir" [5].

O'zbekistonlik iqtisodchi olim B. U. Shermuxammedov "Tijorat bankida o'z depozit siyosatini ishlab chiqish, avvalo, bank resurslarini shakllantirish bo'yicha bank faoliyatini rivojlantirish vazifalarini, mazmunini belgilash, shuningdek, ularni rejalashtirish va rivojlantirishdan iborat choratadbirlar majmuyini ishlab chiqishni nazarda tutadi hamda tartibga soladi. Depozit faoliyati – bu barcha depozit operatsiyalari asos va poydevor bo'lib, uni "banklarning yuridik va jismoniy shaxslardan mablag'larini ma'lum muddat yoki talab bo'yicha depozitlarga jalb qilish bo'yicha operatsiyalari" deb tushunish kerak" [6] deb ta'kidlaydi.

Umuman olganda tijorat banklarining depozit siyosti- bu banklar tomonidan mijozlarning bo'sh pul mablag'larini turli xil shartlarda jalb qilish, ushbu mablag'larni samarali boshqarish, bankning likvidligi va daromadligini ta'minlashga xizmat qiladigan chora-tadbirlar majmuyini o'z ichiga olgan hujjatidir.

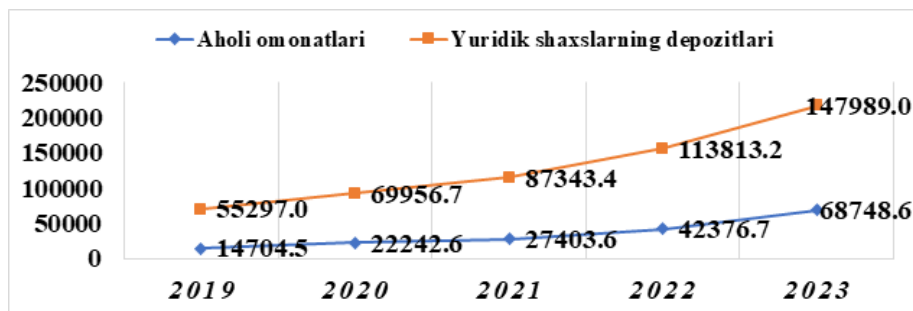
TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tijorat banklarining depozit siyosatini ishlab chiqish, uning banklarning resurs salohiyatini oshirishdagi roli har qanday bank uchun muhim hisoblanadi. Tijorat banklari resurs bazasini shakllanishi va unga xos bo'lgan xususiyatlar o'rganildi hamda ma'lumotlar bazasi yig'ildi. To'plangan ma'lumotlar asosida kuzatish va iqtisodiy tahlilni qiyoslash, tizimli yondashuv hamda mantiqiy yondashuv kabi uslublardan samarali foydalanildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida tijorat banklarining uzoq muddatli kreditlash jarayonidagi ishtirokini kuchaytirish ularning uzoq muddatli resurs bazasini mustahkamlashni taqozo etadi. Bank resuslarining asosiy qismi bank tomonidan amalga oshiriladigan passiv operatsiyalari orqali tashkil topadi va bank balansining passiv qismida yuritiladi. Jumladan, 2023-yilning 1-yanvar holatiga, mamlakatimiz tijorat banklari passivlarining umumiy miqdori 444,9 trln. so'mni tashkil etgani holda, banklar tomonidan jalb qilingan depozitlar – 156,2 trln. so'mni tashkil qildi ^[7].

Tijorat banklari tomonidan aholi va xo'jalik yurituvchi subyektlarning bo'sh pul mablag'larini bank depozitlariga jalb qilish bo'yicha salmoqli ishlar amalga oshirilmoqda.

1-rasm: Tijorat banklari tomonidan aholi va yuridik shaxslardan jalb qilingan omonatlar miqdori va dinamikasi (trln.so'm., yil boshiga) ^[8]

O'z navbatida, 1-rasm ma'lumotlaridan ko'rishimiz mumkinki, tijorat banklarining jalb qilgan depozitlari tarkibida aholi omonatlarining miqdori so'nggi besh yilda qariyb 2,5 barobarga oshgan. Yuridik shaxslarning depozitlari ham xuddi shunday miqdorda ko'paygan. Biroq so'nggi 5 yilda banklar tomonidan jalb qilinayotgan depozitlar tarkibida aholi omonatlarining ulushi 21 foizdan 31 foizgacha oshgan. Bu ko'rsatkich rivojlangan mamlakatlar amaliyotida ancha sezilarli darajada yuqoridir.

Ta'kidlash joizki, banklarning depozit bazasi mustahkamligini belgilovchi muhim omillardan biri sifatida bank depozitlari tarkibidagi barqaror resurslarning ulushi yuqori ekanligidir.

Bizga ma'lumki, tijorat banklarning depozit bazasi transaksion depozitlar, muddatli va jamg'arma depozitlarini o'z ichiga oladi. Banklarning depozit bazasi tarkibini sinchiklab o'rganish va puxta tahlil qilish juda muhim ahamiyatga egadir. Sababi shu orqali ularning depozit bazasi tarkibi va dinamikasini samarali baholashimiz mumkin bo'ladi va buni quyidagi jadval ma'lumotlaridan foydalanamiz.

1-jadval: O'zbekiston Respublikasi tijorat banklari tomonidan jalb qilingan depozitlar tarkibi ^[9] (yil boshiga, foizda)

Depozitlar	Yillar				
	2019-y.	2020-y.	2021-y.	2022-y.	2023-y.
Yuridik shaxslar depozitlari	78,9	76,9	76,1	72,9	68,3
Jismoniy shaxslar depozitlari	21,1	23,1	23,9	27,1	31,7
Jami	100,00	100,0	100,0	100,0	100,0

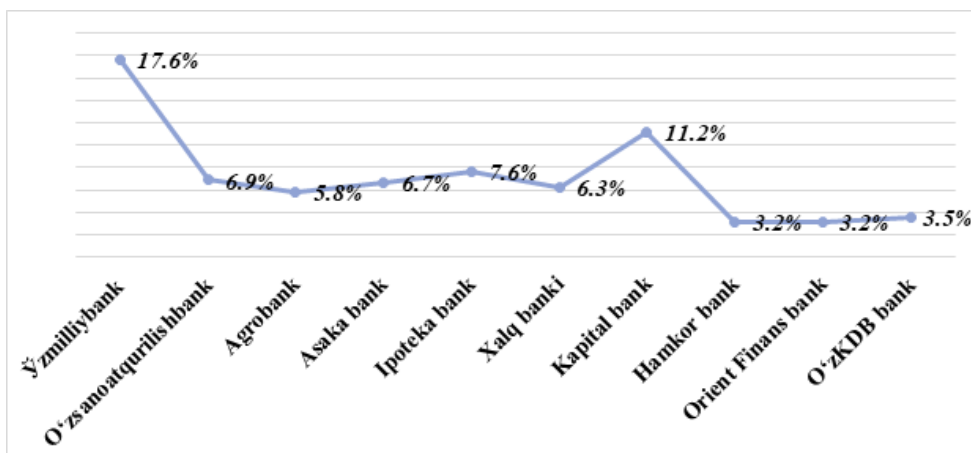
1-jadval ma'lumotlaridan ko'rinadiki, tahlil qilinayotgan davrda tijorat banklari depozitlarining 70 foizga yaqini yuridik shaxslarning depozitlari hissasiga to'g'ri kelmoqda. Yuridik shaxslar depozitlarining tarkibida talab qilib olinguncha depozitlarning salmog'i pasayish tendensiyasiga ega bo'layotgan bo'lsa-da, ushbu ko'rsatkich xalqaro me'yorlarda belgilab qo'yilgan me'yordan sezilarli darajada yuqori ekanligini ko'rsatmoqda. Aholi omonatlarining jami depozit mablag'lari tarkibidagi ulushi esa, o'z navbatida, 2018-yilda 21,1 foizni tashkil etgan bo'lsa, 2022-yilda 31,7 foizga oshgan.

Yuqoridagi 1-jadval ma'lumotlaridan ko'rishimiz mumkinki, 2018-2022-yillarda yuridik shaxslarning jamg'arma depozitlarining ulushi past darajada saqlanib qolmoqda. Ushbu holat banklar tomonidan xo'jalik yurituvchi subyektlarning bo'sh pul mablag'larini jamg'arma depozitlarga jalb qilish amaliyoti yaxshi rivojlanmaganligidan dalolat beradi. Respublikamizda mazkur holat bo'yicha qilinadigan ishlar talayginaligi ko'rinib qolmoqda. Chunki, Xalqaro tajriba shuni ko'rsatmoqdaki, tijorat banklarining depozitlari tarkibida mazkur depozit turlarining ulushi ancha yuqori bo'lib, ushbu depozit mablag'lari tijorat banklari uchun uzoq muddatli kreditlash va investitsiyalash faoliyatini samarali tashkil etishda muhim ahamiyat kasb etadi ^[10].

Tadqiqotlar shuni ko'rsatmoqdaki, tahlil qilingan davrda mamlakatimiz tijorat banklari depozit bazasida o'sish tendensiyasiga namoyon bo'lmoqda, biroq ularning depozit bazasi mustahkam, deyish mushkul.

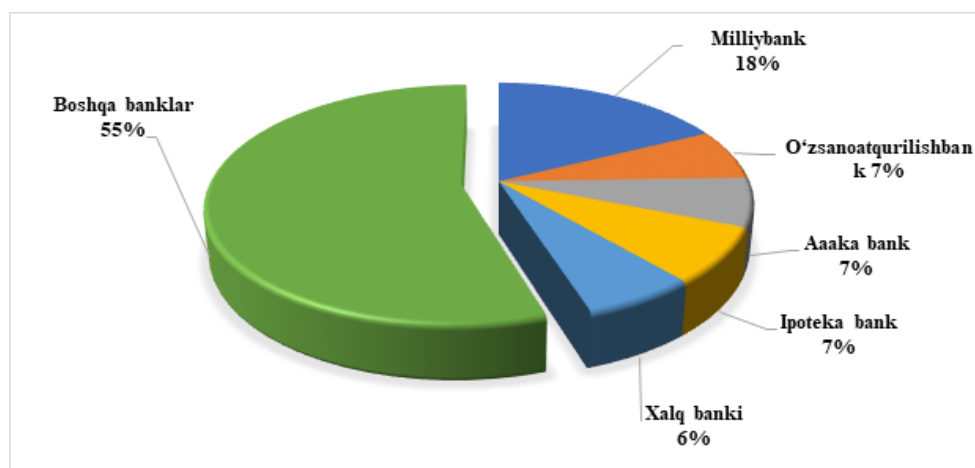
Tijorat banklari tomonidan depozitlarni jalb qilishda qanday muammolar mavjudligini aniqlashda, avvalombor, mamlakatimizda faoliyat olib borayotgan banklar kesimida o'rganilishi va tahlil etilishi lozim, deb hisoblaymiz.

2-rasm: O'zbekiston Respublikasida faoliyat yuritayotgan ayrim tijorat banklarining depozit xizmatlari bozoridagi ulushi (01.01.2023 holatiga, foizda) ^[11]

Yuqorida keltirib o'tilgan ma'lumotlarni tahlili shuni ko'rsatmoqdaki, mamlakatimiz bank tizimida kapitalida davlat ulushi mavjud tijorat banklarining depozitlarining miqdori keltirib o'tilgan. 2.2.-rasm ma'lumotlariga shuni ko'rsatmoqdaki, mamlakatimizda 2022-yil yakunlariga ko'ra mamlakatimiz bank tizimining yalpi depozitlari 216,7 trln.so'mni tashkil qilgan bo'lsa, shundan kapitalida davlat ulushi mavjud tijorat banklarining ulushi 63 foizdan ortiqni tashkil qilmoqda. Ushbu ko'rstkichni banklar kesimida tahlil qiladigan bo'lsak, mamlakatimizning yirik banki hisoblangan O'zmilliybank bu borada eng yuqori ko'rsatkichga ega. O'tgan 2018-yil yakunlariga ko'ra bankning yalpi depozitlar salmog'idagi ulushi 17,6 % yoki 38,1 trln. so'mni tashkil etmoqda. Mamlakatimizning yana bir yirik banki hisoblangan Xalq banki bu ko'rsatkich bo'yicha anchagina past o'rinni egallaganligi salbiy holat hisoblanadi. Umuman, tijorat banklari tomonidan depozitlar jalb qilish bo'yicha puxta o'ylangan strategiya ishlab chiqilishi bank resurs bazasining oshishiga olib keladi.

Shuningdek, mamlakatda faoliyat olib borayotgan tijorat banklari o'rtasida raqobatning yaxshi shakllanmaganligi, banklarning depozit operatsiyalarining miqdori va sifatiga bevosita o'z salbiy ta'sirini ko'rsatadi. Chunki, sog'lom raqobat muhiti mavjud bo'lsagina banklar tomonidan ko'rsatilayotgan xizmatlarning turlariga, ayniqsa, bank depozitlarining jozibadorligiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Zero, bu muammoni muhtaram Prezidentimiz Sh. M. Mirziyoyev o'z ma'ruzalarida "Oxirgi yillarda davlat budjetidan tijorat banklariga dasturlarni moliyalashtirish uchun 8,4 trillion so'm, so'nggi ikki yil ichida banklar kapitalizatsiyasini oshirish uchun 3,3 milliard dollar davlat mablag'lari berilgan bo'lsa-da, bu mablag'lardan samarali foydalanilmayotgani mijozlar va bank daromadlarini ko'paytirish borasidagi ishlar yetarli emas" ^[12] – deb ta'kidlab o'tganliklari bejizga emas.

3-rasm: Respublikamiz tijorat banklari depozit operatsiyalari ulushi (01.01. 2023-yil holatiga) ^[13]

Mamlakatimiz tijorat banklarining depozit jalb qilish amaliyoti tahlili natijalari shuni ko'rsatmoqdaki, mamlakatimiz bank amaliyotida raqobat muhiti yaxshi shakllanmagan. Masalan, yirik tijorat banklari hisoblangan O'zmilliybank (18%), Ipoteka bank (7%), Asakabank (7%), O'zsanoatqurilishbank (7%) va Xalq bank (6%)ning depozitlari hajmi mamlakatimiz jami depozitlarining 45 foizini tashkil qilayotganligi bank tizimi depozit bazasining mustahkamlik darajasiga salbiy ta'sir ko'rsatmoqda.

Xalqaro bank amaliyotida mamlakatdagi banklarning raqobatbardoshlik darajasini aniqlashda banklar konsentrsiyalashuv koeffitsiyentidan keng foydalaniladi. Ushbu koeffitsiyentga ko'ra, mamlakatda faoliyat yurituvchi 3 ta yirik tijorat bankining bank xizmatlari bozoridagi ulushi aniqlanadi. Bu ko'rsatkichning 35 foizdan past bo'lishi mamlakatdagi bank xizmatlari bozorida raqobat muhiti yaxshi shakllanmaganligidan va bank tizimida monopollpshuv mavjudligidan dalolatdir [14].

Hozirgi vaqtda bank raqobatining rivojlanishi tufayli ko'pgina tijorat banklari o'rta va uzoq muddatli depozit resurslari oqimini cheklash muammosiga duch kelishmoqda. Resurs bazasini rivojlantirishning istiqbolli yo'nalishi sifatida biz mijozlarning turli ish rejimlariga ega depozit hisobvaraqlari doirasini kengaytirishni taklif qilishimiz mumkin, bu esa bank omonatchilariga o'z mablag'laridan maqbul daromad darajasida foydalanish uchun qo'shimcha imkoniyatlar taqdim etadi. Shu maqsadda, shuningdek, depozit siyosatini kengaytirish maqsadida tijorat banklari depozit siyosatini faollashtirishlari kerak, uning asosiy yo'nalishlari quyidagilardan iborat bo'lishi mumkin:

- mijozlarni bank tanlashda ularning motivatsiyasini aniqlash maqsadida monitoring qilish, chunki hisobni yopishning asosiy sababi, qoida tariqasida, raqobatdosh banklar tomonidan yanada jozibador xizmat ko'rsatish shartlarini taklif qilishdir;
- bankka ishonchni kuchaytirish, uning ishonchliligi, ko'p yillik tajribasi, raqobatdosh ustunliklari, xizmat ko'rsatish qulayligini ta'kidlab, mablag'lar oqimini rag'batlantirish maqsadida bank xizmatlarini reklama qilish;
- xizmatlar ko'rsatish sifatini oshirish, mijozlarga maksimal qulaylikka erishish uchun xizmat ko'rsatish texnologiyasini takomillashtirish;
- asosiy xizmatga ba'zi bir bog'liq yoki qo'shimcha xizmatlarni taklif qilish orqali kompleks xizmatlarni (xizmatlarni qadoqlash) shakllantirish.

XULOSA

Tijorat banklari depozit siyosatining iqtisodiy mohiyati moliyalashtirishning asosiy manbayi bo'lgan depozitlarni jalb qilish va boshqarishga qaratilgan strategik qarorlar hamda chora-tadbirlarni ishlab chiqishda namoyon bo'ladi. Tijorat banklari faoliyatida depozit siyosatining bank resurslarini shakllantirishdagi o'rni nihoyatda katta bo'lib, bir qancha asosiy jihatlarni qamrab oladi:

1. Moliyalashtirishning muhim manbasi sifatida: Tijorat banklarining kredit va investitsion faoliyatini moliyalashtirish darajasi jismoniy shaxslar, korxonalar va boshqa tashkilotlardan jalb qilingan depozitlarga bog'liq. Depozit siyosati raqobatbardosh foiz stavkalari, moslashuvchan shartlar va har xil turdagi depozit turlarini taklif qilish orqali mijozlarni jalb qilish va saqlab turish choralari o'z ichiga oladi.
2. Qarz olish qiymatini belgilash: Depozitlar banklar uchun majburiyat hisoblanib, banklar ular bo'yicha ma'lum foizlarni to'lashlari kerak. Depozitlar bo'yicha foizlarni to'lash kabi xarajatlar banklarning rentabelligiga sezilarli ta'sir qiladi. Banklar raqobatbardoshlikni saqlab qolish uchun depozit stavkalarini muvozanatlashi va bankning yetarli daromadlilikini ta'minlashi talab etiladi.
3. Likvidlikni boshqarish: Depozitlar banklar uchun barqaror va ishonchli moliyalashtirish manbasini ta'minlaydi, ulardan kreditlar berish va investitsiyalarni amalga oshirish uchun foydalanadilar. Depozitlarning jalb qilinishi va mijoo'lar tomonidan qaytarib olinishi banklarda yetarli darajada likvidlikni ta'minlashda muhim ahamiyatga ega. Depozit siyosati likvidlik talablarini belgilash va tegishli likvidlik koeffitsiyentlarini saqlashni o'z ichiga oladi.
4. Risklarni boshqarish: Depozitlarning tarkibi va sifati bankning risk profiliga ta'sir qiladi. Banklar depozitlar bilan bog'liq turli risklarni, jumladan, kredit riski, foiz riski va likvidlik riskini doimiy tahlil qilishi hamda samarali boshqarishi talab etiladi. Depozit siyosati depozit manbalarini diversifikatsiya qilish, depozitlar konsentrsiyasini monitoring qilish va depozitlarni sug'urtalashni amalga oshirish orqali risklarni boshqarish amaliyotini o'rnatishni nazarda tutadi.
5. Mijozlar bilan o'zaro aloqalar va ishonch: Depozitlar mijozlar bilan uzoq muddatli munosabatlarni shakllantirish va ishonchni mustahkamlashda muhim rol o'ynaydi. Banklar mijozlarga yo'naltirilgan depozit mahsulotlari va xizmatlarini taklif qilishga, mijozlarga individual yondashishga (VIP mijozlar), depozit hisobvaraqlarining xavfsizligi va maxfiyligini ta'minlashga intiladi. Kuchli depozit siyosati mijozlarning bank xizmatlaridan qoniqishi va sodiqligini oshiradi, bu esa depozitlarni barqarorligini ta'minlash va samarali joylashtirish imkoniyatlarini oshiradi.

Demak, depozit siyosatining iqtisodiy mohiyati va uning tijorat banklari faoliyatidagi o'rni tijorat banklarining barqaror moliyalashtirilishini, rentabelligini, likvidligini va risklarni boshqarishni ta'minlash uchun depozitlarni strategik boshqarish bilan bog'liq. To'g'ri amalga oshirilgan depozit siyosati banklarga omonatlarni jalb qilish va saqlashga, mustahkam moliyaviy bazani ta'minlashga va ularning umumiy bank operatsiyalarini qo'llab-quvvatlashga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Алентьева Н. В., Назаров Р. В. Политика банка в области привлечения средств //Н. В. Алентьев: Аграрный сектор экономики России: опыт, проблемы и перспективы развития: материалы Всероссийской научной конференции. 2018. –С. 256-260.
2. Банковское дело: учебник / под ред. д-ра экон. наук, проф. Г. Г. Коробовой. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Магистр: ИНФРА-М, 2015. – 592 с.
3. Каджаева М. Р. Банковские операционные / М. Р. Каджаева. – М.: ИЦ “Академия”, –2018. – 464 с.
4. Лаврушин О. И. Банковский менеджмент / О. И. Лаврушин. – М.: КНОРУС, 2018. – 554 с.
5. Белоглазова Г. Н. Банковское дело. Организация деятельности коммерческого банка / Г. Н. Белоглазова, Л. П. Кроливецкая. – М.: Издательство Юрайт, –2018 с. – 645 с.
6. B. U. Shermuxamedov. Tijorat banklarining depozit siyosati va uni iqtisodiy ahamiyatini yanada oshirish yo'llari. "Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar" ilmiy elektron jurnali. № 2, mart-aprel, 2021-yil.
7. www.cbu.uz.- O'zbekiston Respublikasi Markaziy bankining statistik ma'lumotlari asosida muallif tomonidan hisoblandi.
8. www.cbu.uz.- O'zbekiston Respublikasi Markaziy bankining statistik ma'lumotlari asosida muallif tomonidan hisoblandi.
9. "Ahbor-Reyting" Reyting agentligi choraklik nashr ma'lumotlari asosida muallif tomonidan hisoblandi.
10. Jurayev PhD, I. (2021). Urgent Issues To Increase The Sustainability Of The Banking System Of The Republic Of Uzbekistan. International Finance and Accounting, 2021(6), 12.
11. www.cbu.uz.-O'zbekiston Respublikasi Markaziy bankining 2014-2018-yillardagi statistik ma'lumotlari.
12. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning 2019-yil 25-oktyabrdagi "Bank tizimini isloh qilish va banklarning investitsiyaviy faolligini oshirish borasidagi ustuvor vazifalariga bag'ishlangan yig'ilishi"dagi ma'ruzasi. www.president.uz
13. www.cbu.uz.- O'zbekiston Respublikasi Markaziy bankining statistik ma'lumotlari asosida muallif tomonidan hisoblandi.
14. Ortiqov O. A., Qulliyev I. Ya. Bank menejmenti va marketingi. O'quv qo'llanma.:T. "Iqtisod-moliya". –2015 y.178 b.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2023. № 11-12

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnalning ilmiyligi:

"Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.